

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по: област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8. Икономика, научна специалност „Организация и управление (селско стопанство и подотрасли)“

Автор на дисертационния труд: ГОРАН (ЗОРАН) ЛАПЧЕВИЧ
/ Goran Lapčević /

задочен докторант към катедра „Мениджмънт и маркетинг“
при Аграрен университет - гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд:

**Веригата на стойността при отглеждане на грозде и
производството на вино в сръбските винарни**
VALUE CHAIN IN GRAPE GROWING AND WINE PRODUCTION IN
SERBIAN WINERIES

Рецензент: доц. д-р Екатерина Димитрова Кюскиева-Арабска
Висше училище по агробизнес и развитие на регионите – Пловдив

Област на висше образование: 3. Социални стопански и правни науки

Професионално направление: 3.7. Администрация и управление

Доцент: научна специалност „Социално управление“

ОНС „доктор“: 1) Организация и управление в производството (индустрия);
2) Организация и управление извън сферата на материалното производство
(сигурност и отбрана)

определена за член на научното жури със
заповед № РД-16-559 / 01.07.2020 год. от Ректора на АУ

1. Актуалност на проблема

Дисертационният труд поставя проблема за увеличаване на конкурентоспособността в съвременната бизнес среда, отличаваща се с процесите на глобализация и нестабилност / „турбулентност“, на икономическите единици в земеделския сектор, ангажирани с производството на грозде и вино. Примерът на Република Сърбия е подходящ за провеждане на едно такова научно изследване, включващо и приложение на веригата на стойността на Портър като концепция за управление на бизнеса. От друга страна, поставените въпроси придобиват особена актуалност във връзка и с развитието на сектор в условията на климатични промени и нови предизвикателства, наложени от приоритетите за устойчиво развитие, вкл. производство и потребление.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване

Целта на проведеното изследване е свързана с анализ на веригите от стойност във винарския бизнес и предложения за подобряване на взаимодействията между участниците за постигане на по-висока секторна

конкурентоспособност. За постигане на посочената цел са формулирани и решени пет изследователски задачи.

В хода на изследването е потвърдена общата хипотеза (H0) на докторската теза, че прилагането на анализа на веригата на стойност по начина, по който е направено, може да даде възможност за укрепване и обновяване на винарския сектор, и следователно представлява потенциал за повишаване на конкурентоспособността на сръбската икономика, особено в нейните селски райони. От специалните хипотези (общо шест на брой) само първата, свързана със значението на сортовата структура и конкурентоспособността, е потвърдена частично, а останалите – изцяло, т.е. доказано е, че нормирането и управлението на разходите за оперативната дейност на участниците по веригара, държавната подкрепа, местната инфраструктура и институционална подкрепа, подобряването на координацията и лозаро-винарските клъстери могат да окажат положително влияние върху конкурентоспособността на сектора.

Ползваните методи са описани подробно и коректно (верига от стойности, системен, ситуационен, сравнителен и диагностичен анализ), а тяхното умело приложение гарантира успешното изпълнение на поставните задачи.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати

Дисертационният труд съдържа 19 таблици, 16 фигури и 62 диаграми (изведени в отделни списъци), които представят резултатите от проведеното изследване в достатъчни подробности и яснота. Оформено е и информативно приложение от две части.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература

Списъкът с използвана литература съдържа 78 източника, вкл. интернет ресурси. Ползваните източници са актуални и в пряка връзка с проведеното изследване.

Структурата на дисертационния труд е раздвижена и по релевантен начин представя приложените подходи в изследването и неговите резултати. Обемът е напълно достатъчен за представяне на проведеното изследване. Стилът е подчертано научен, с коректно позоваване на източници и цитирания.

При направените обсъждания много ярко се открояват уменията на автора за анализ и синтез. Особено впечатление прави богатата фактология, свободното боравене с голям обем информация, литературни източници и терминология. Не на последно място следва да се отбележи, че освен работата с количествени и обективни показатели е направен и успешен опит за качествени оценки.

Насочеността към разглеждане на конкурентоспособността и стратегиите за постигане на конкуретни предимства в контекста на анализа на веригата на стойностите и съвременните предизвикателства към винарския сектор (глобални, екологични, методологически, финансови, икономически, пазарни и др., вкл. научни изследвания и капацитет) представя оригиналния подход на автора и научния ръководител в провеждане на научното изследване.

Безспорна положителна черта е обхващането на първично и вторично производство, което се явява и предпоставка за създаване на модел за верига за създаване на стойност в производството на вино.

5. Приноси на дисертационния труд

Приемам формулираните в автореферата приноси като достоверни и лично дело на автора, като си позволявам да ги преформулирам и допълня по следния начин:

Научни приноси

1. Извършен е анализ на подходите за анализ и оценка, основани на веригата от стойности, и възможностите за тяхното приложение във винарския бизнес.

2. Разработена е методика за изследване, анализ и оценка на веригата от стойности при отглеждането на грозде и производството на вино.

Научно-приложни приноси

3. Направена е диагностика на веригата от стойности във винарския сектор в Република Сърбия и са идентифицирани проблемните звена.

4. Предложени са насоки за подобряване на проблемните звена по веригата от стойности при изследвания сектор.

5. Разработен е модел на веригата за създаване на стойност във винарския бизнес.

6. Критични бележки и въпроси

Не възникват особени критични бележки и въпроси, но имам препоръка към автора да продължи научната си работа в изследвания сектор.

7. Публикувани статии и цитирания

Представеният списък от четири публикации в автореферата покрива наукометричните показатели за придобиване на ОНС „доктор“.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените от докторанта различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на **Горан (Зоран) Лапчевич** образователната и научна степен **„доктор“** по научната специалност **„Организация и управление (селско стопанство и подотрасли)“**.

Дата: 24.07.2020г.
гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ
СТАНОВИЩЕТО:

СД
(.....)
(.....)